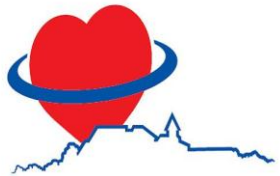

Anatomie koronárních cév, patofyziologie koronárního průtoku

Petr Kala,
Petr Lokaj*

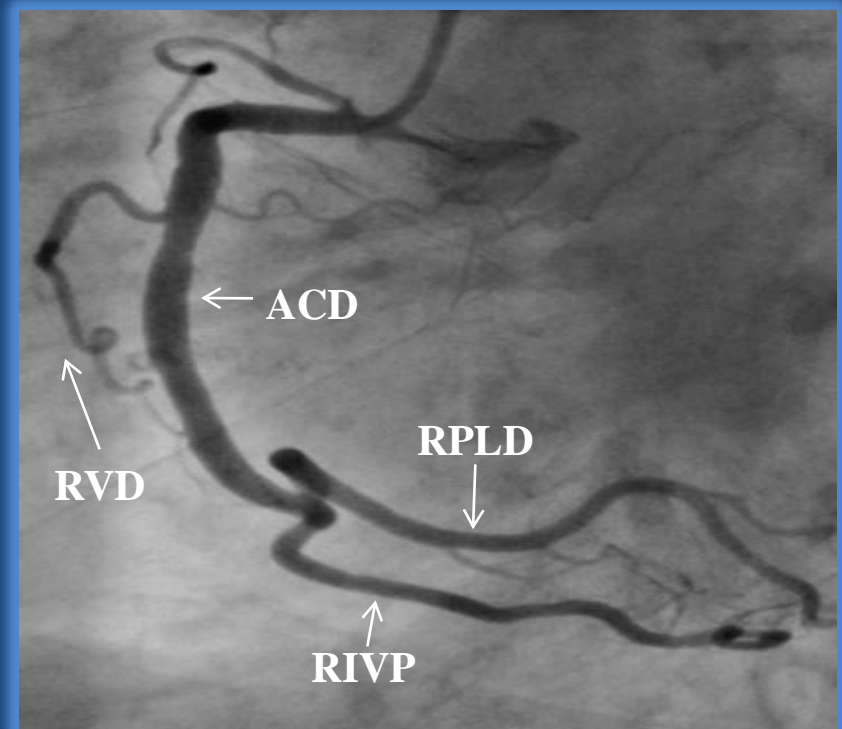
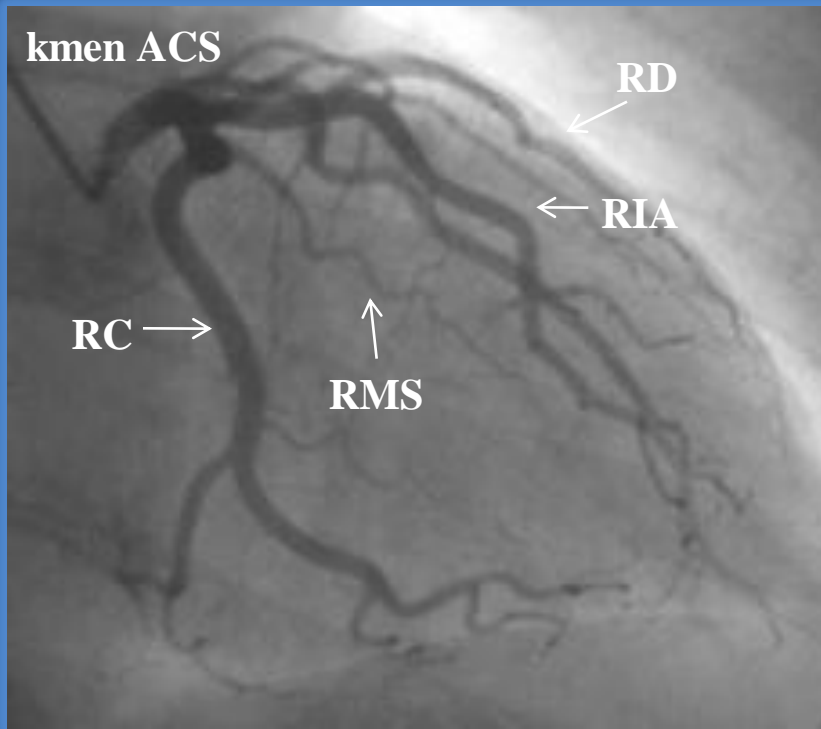
Interní kardiologická klinika FN Brno
*Fyziologický ústav LF MU Brno

Intervenční kardiologie
IKK FN Brno

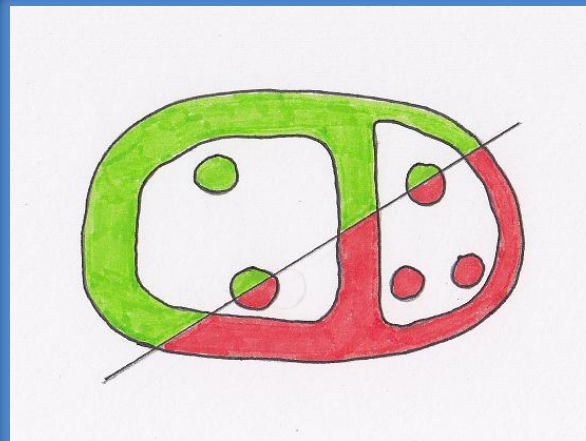
C FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

Anatomie koronárních tepen

povodí ACS:

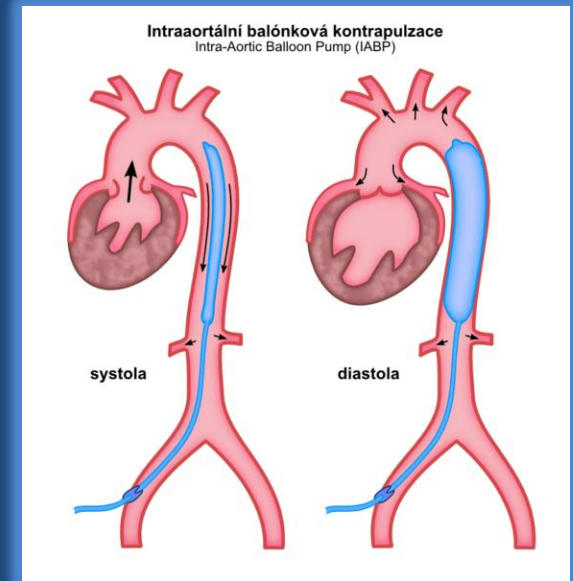
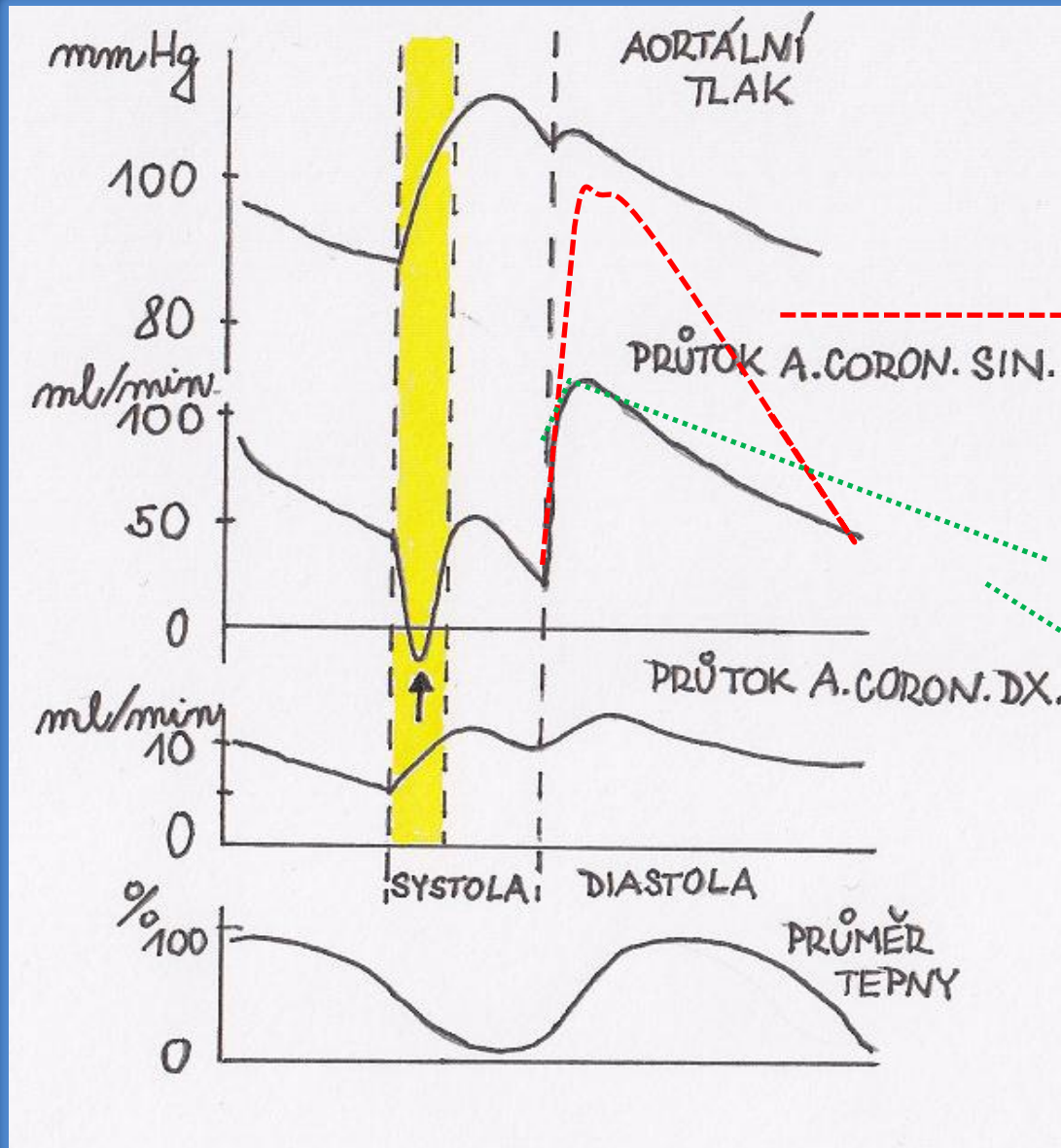
- přední stěna LK
- laterální a část dolní stěny
- přední část septa
- přední a zadní papilární sval
- levé a pravé raménko

povodí ACD:

- pravá komora
- dolní stěna LK
- zadní část septa
- zadní papilární sval LK
- SA a AV uzel, zadní fasciál

Fázický průtok koronárními tepnami

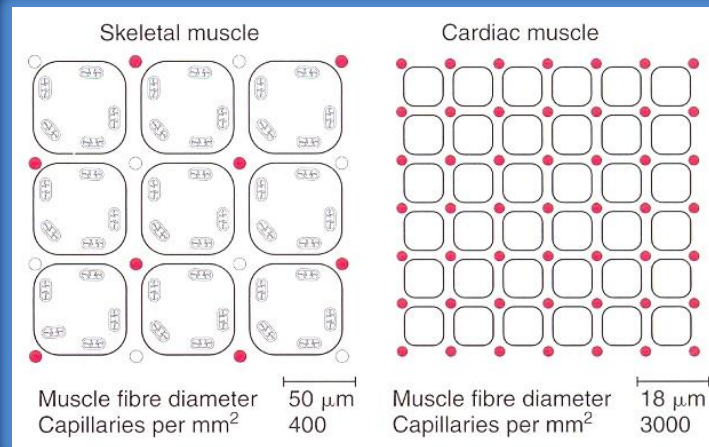
AUGMENTACE DTK

**PRODLOUŽENÍ
DIASTOLY**

negativně chronotropní léky:

- * β_1 sympatolytika
- * non-dihydropyridiny
- * ivabradin

Strukturální adaptace

Levick JR. *Cardiovascular Physiology*, 2010

- * vyšší hustota kapilární sítě
- * kratší difúzní vzdálenost pro kyslík

Funkční adaptace

autoregulace

konstantní průtok krve v pásmu 60-120 mmHg
středního arteriálního tlaku

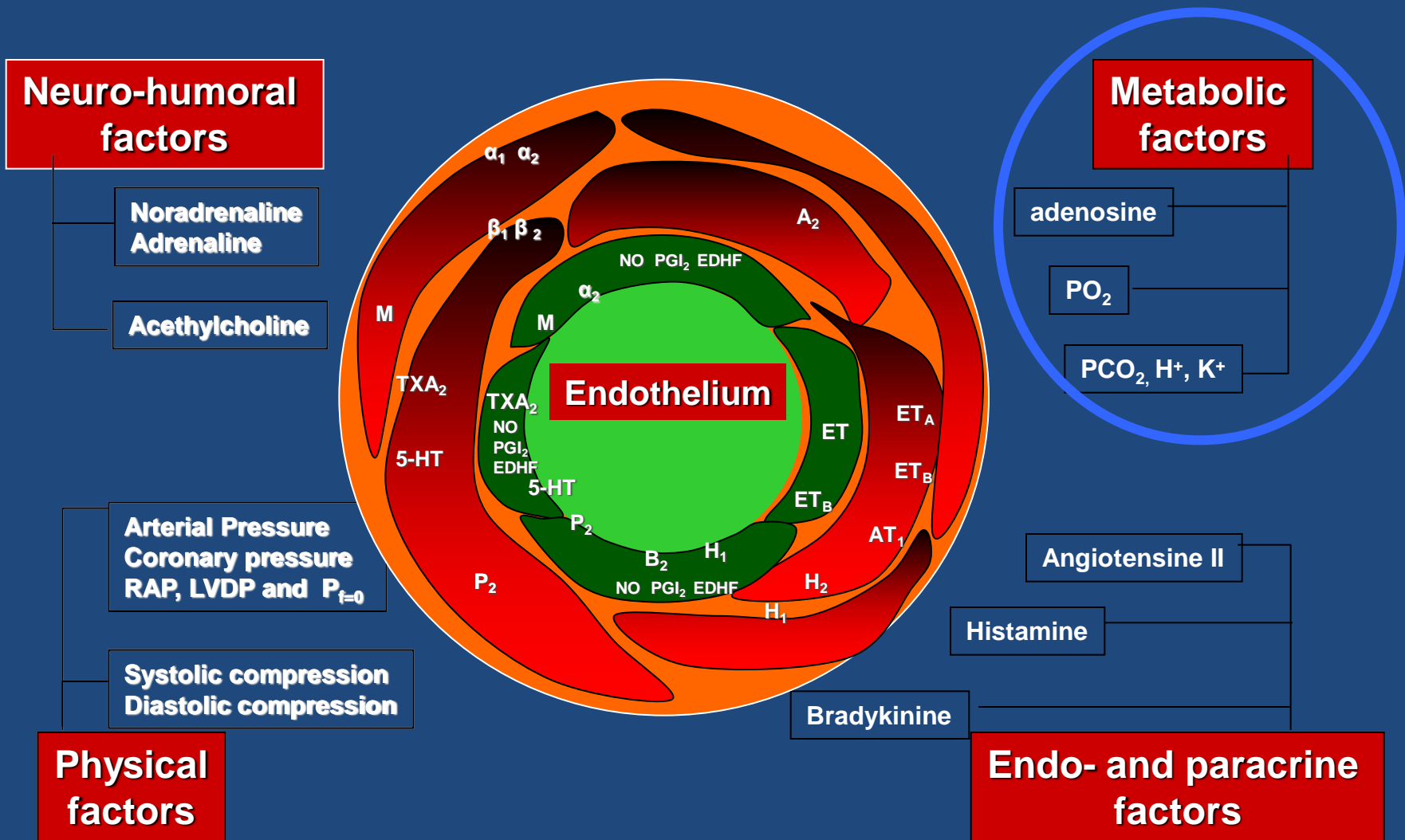
extrakce kyslíku

vysoká klidová extrakce kyslíku z hemoglobinu
dosahující 75-80 %

vasodilatace

metabolická – adenosin, $\uparrow pCO_2$, $\downarrow pO_2$, NO, PGI_2
adrenalin (přes β_2 receptory) atd.
 $\uparrow$
nervová – sympatikus (přes β_1 receptory)

The Control of Myocardial Blood Flow [ ]

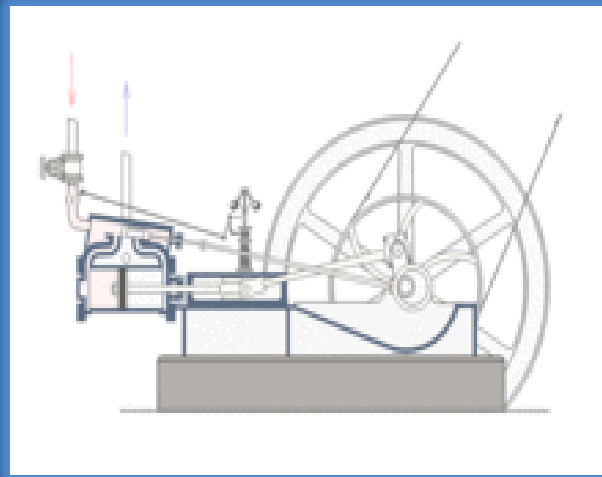
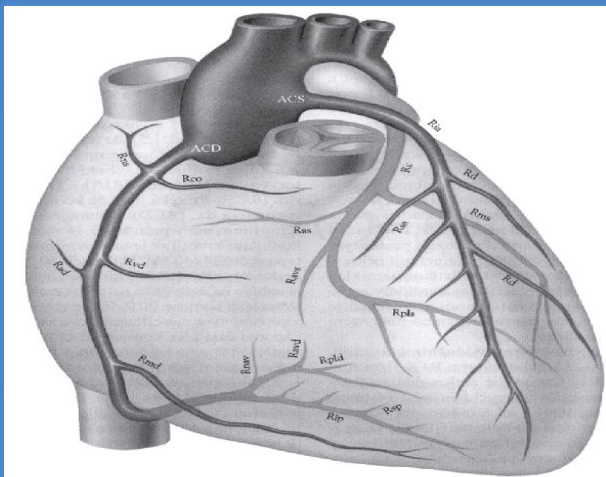

Srdeční účinnost

Cardiac efficiency = spotřeba O_2 na objemovou práci / celková spotřeba O_2

- * Většina kyslíku a zdroje energie (ATP) je věnována na fázi izovolumické kontrakce k překonání afterloadu (tlaku v aortě)

* v klidu 5 – 10 %

* parní stroj

* spalovací motor

* při zátěži 10 – 15 %

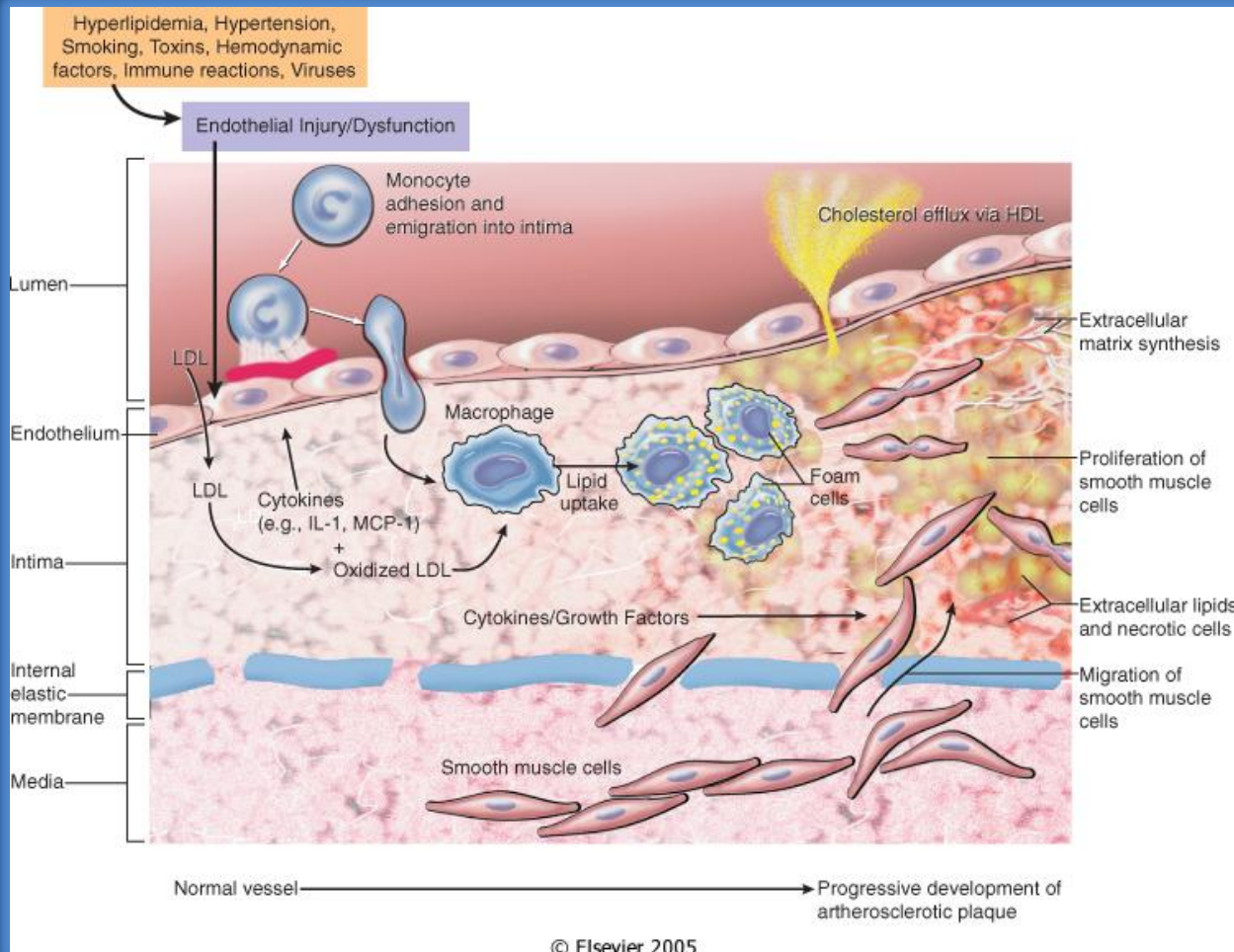
* 12 %

* 25 – 30 %

Ateroskleróza (z pohledu patofyziologa)

* *athera* (ovesná kaše) a *skleros* (tvrdý)

* Russell Ross (1973), nejvýznamnější teorie „*response to injury*“

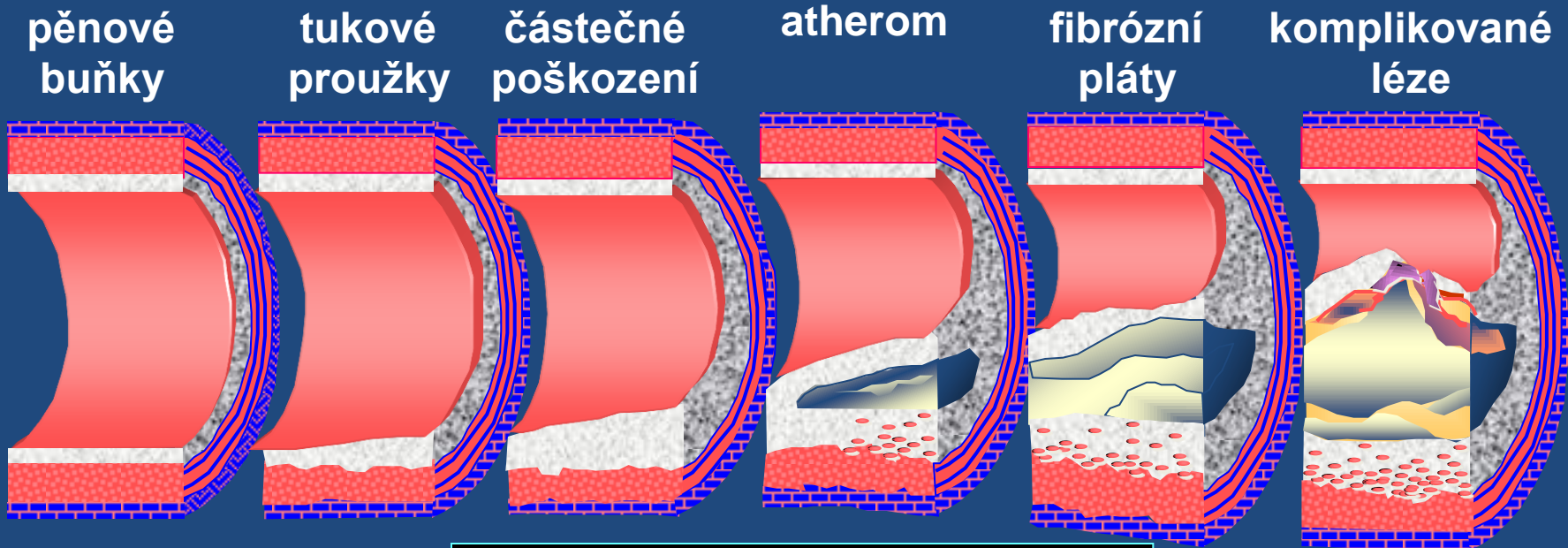
1.) endoteliální dysfunkce

2.) migrace LDL částic

3.) zánětlivá odpověď

4.) tvorba vazivové čepičky

Ateroskleróza (z pohledu časového vývoje)

Endoteliální dysfunkce

Od první dekády

Od třetí dekády

Od čtvrté dekády

Akumulace lipidů

Hladká svalovina
a kolagen

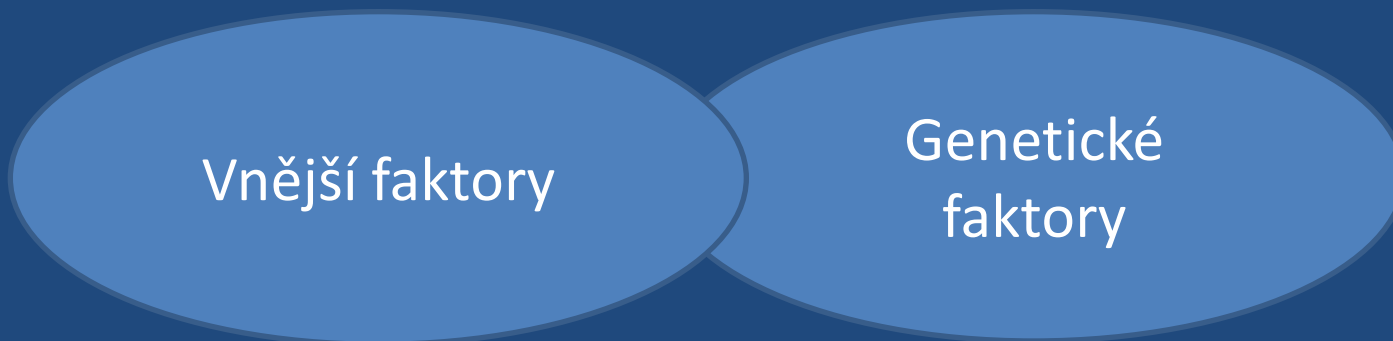
Trombóza,
hematom

Ateroskleróza – rizikové faktory

* ateroskleróza je polygenně podmíněné onemocnění

* tzv. „kandidátní geny“ modifikují průběh onemocnění, které je způsobeno faktory zevního prostředí

Nemodifikovatelné (neovlivnitelné):

- věk, mužské pohlaví
- pozitivní rodinná anamnéza
(do 55 let u mužů a 65 let u žen)

Modifikovatelné (ovlivnitelné):

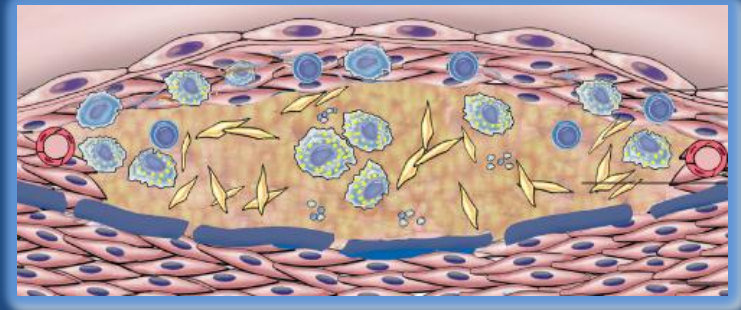
- kouření
- diabetes mellitus, dyslipidémie
- hypertenze

- genové polymorfismy metabolismu lipidů
- genové polymorfismy koagulačních faktorů
- genové polymorfismy u endoteliální dysfunkce a zánětlivé odpovědi

Patofyziologie stabilní angíny pectoris

* podkladem stenózy je stabilní aterosklerotický plát :

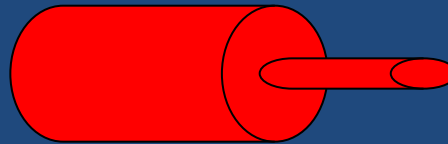
- silná a tuhá vazivová čepička
- malé lipidové jádro
- nízký obsah zánětlivých buněk

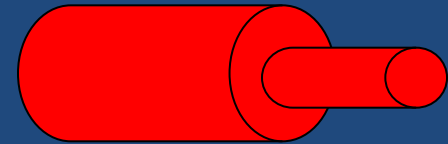
* v jeho přítomnosti rozvoj absolutní koronární insuficience
resp. snížení koronární rezervy :

bez ICHS

v klidu

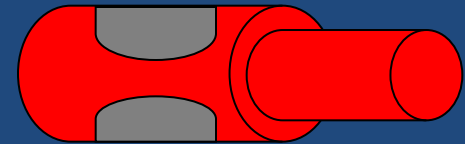
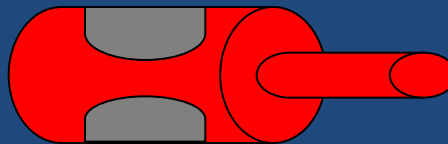

při zátěži

při zátěži roste průtok v důsledku vazodilatace 3 - 5 (6)x
(70 – 80 ml/min/100g → 350-400 ml/min/100g)

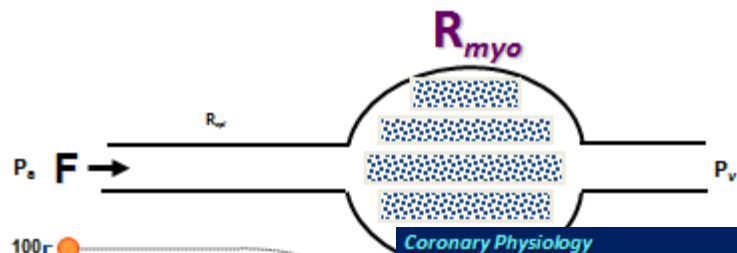
ICHS

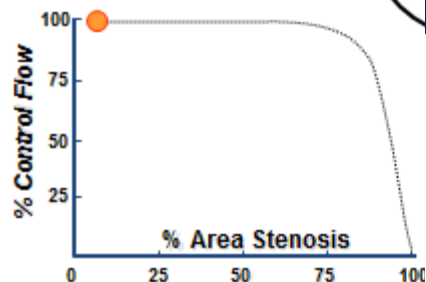
v přítomnosti významné stenózy roste průtok pouze méně než 2 x

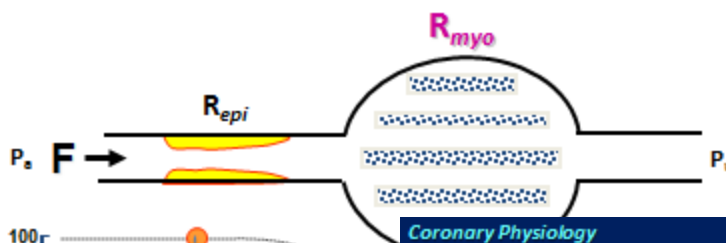
Flow regulation and coronary stenosis

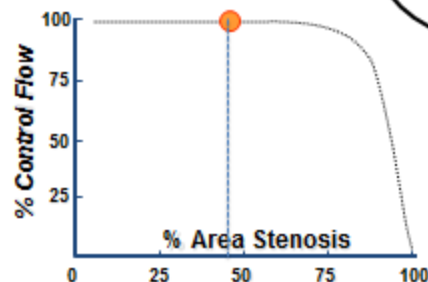
Coronary Physiology

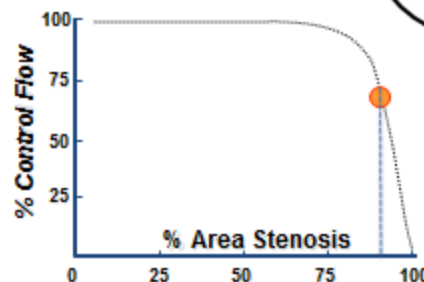
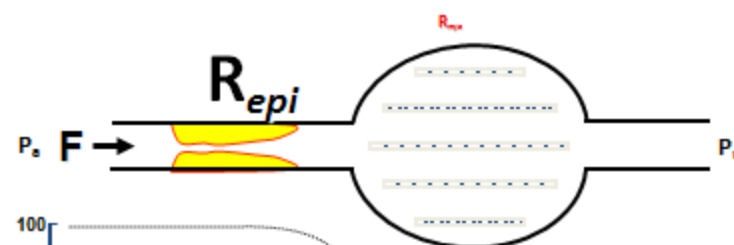
Flow regulation and coronary stenosis

Coronary Physiology

Flow regulation and coronary stenosis

$$F = \frac{\Delta P}{R_{epi} + R_{myo}}$$

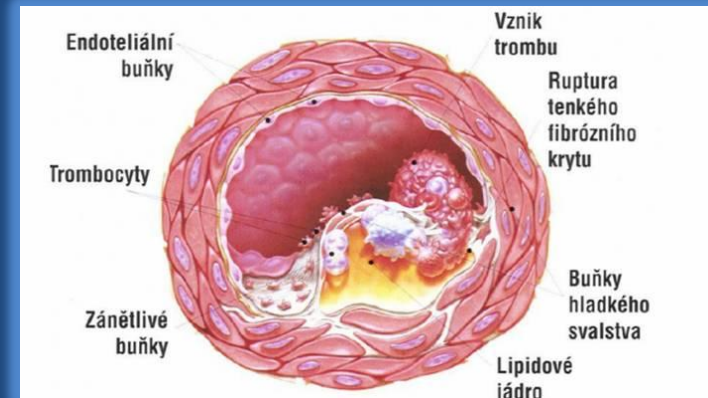
Laskavě poskytnuto G.R Heyndrickxem

Patofyziologie nestabilní angíny pectoris / IM

* podkladem stenózy je nestabilní aterosklerotický plát :

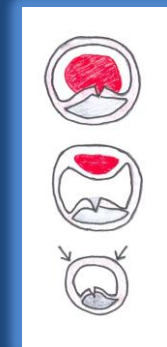
- slabá a křehká vazivová čepička
- velké lipidové jádro
- vysoký obsah zánětlivých buněk

* ataka nestabilní angíny pectoris je spojena s rupturou plátu a tvorbou tzv. bílého (neobturujícího) trombu, který se rozpustí nebo progreduje do červeného trombu

-----
* infarkt myokardu je spojen s rupturou nestabilního aterosklerotického plátu a obturací koronární tepny (triáda) :

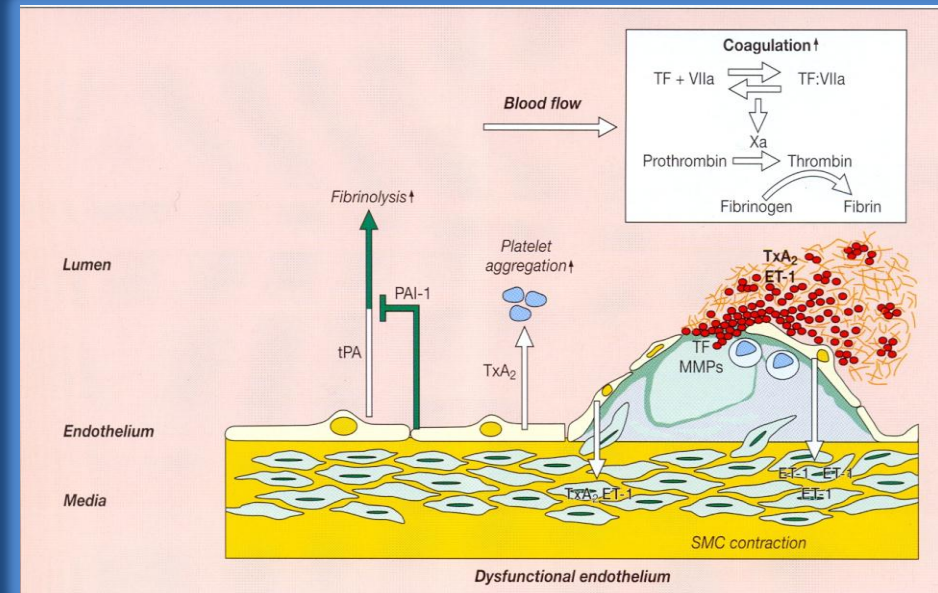
- 1.) tzv. červeným (obturujícím) trombem – atherotrombózou a/nebo
- 2.) krvácením do plátu – atherohemoragií a/nebo
- 3.) vazospasmem – tzv. dynamickou obstrukcí

Příčiny destabilizace aterosklerotického plátu

* příčinou je porucha rovnováhy mezi stabilizačními a destabilizačními faktory

Destabilizační faktory	Stabilizační faktory
Mechanické	IL-4, IL-10
Metabolicko – chemické	TGF β
Infekce	TIMP
IL-1, IL-6, TNF, INF γ	Kalcifikace plátu
Gelatinázy (MMP-2, MMP-9)	
Stromelyzin (MMP-3)	
Kolagenázy (MMP-1)	
Elastázy	
Lp-PLA ₂	
Apoptóza myocytů	

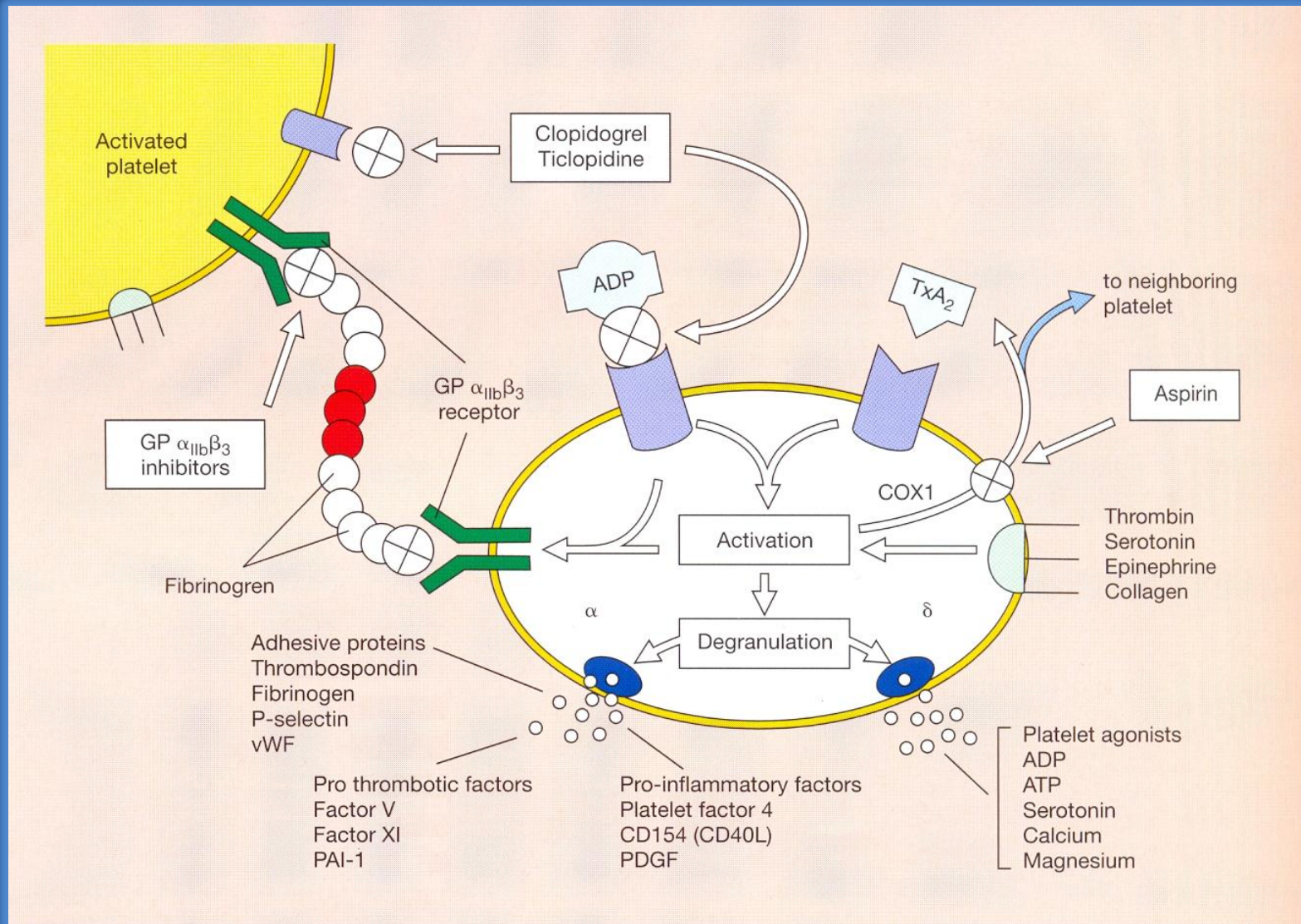

Topol JE, Atlas of Atherothrombosis, 2005

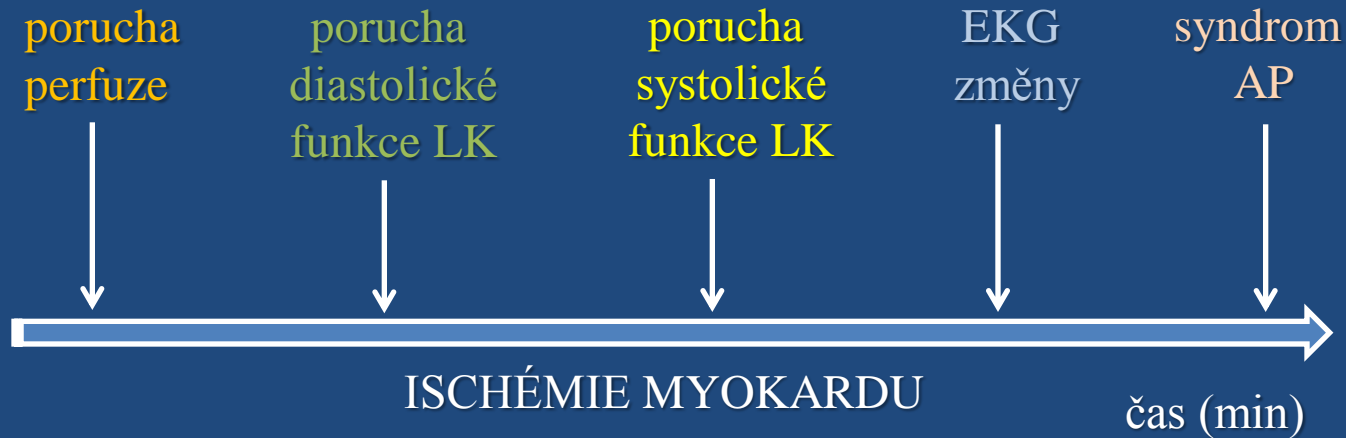
Vysvětlivky: IL – interleukiny; INF γ – interferon γ ; Lp-PLA₂ - fosfolipáza A₂ asociovaná s lipoproteiny; MMP - enzym matrix metaloproteináza; TGF β - transformující růstový faktor β ; TIMP - tkáňové inhibitory metaloproteináz; TNF - tumor nekrotizující faktor.

Agregace trombocytů

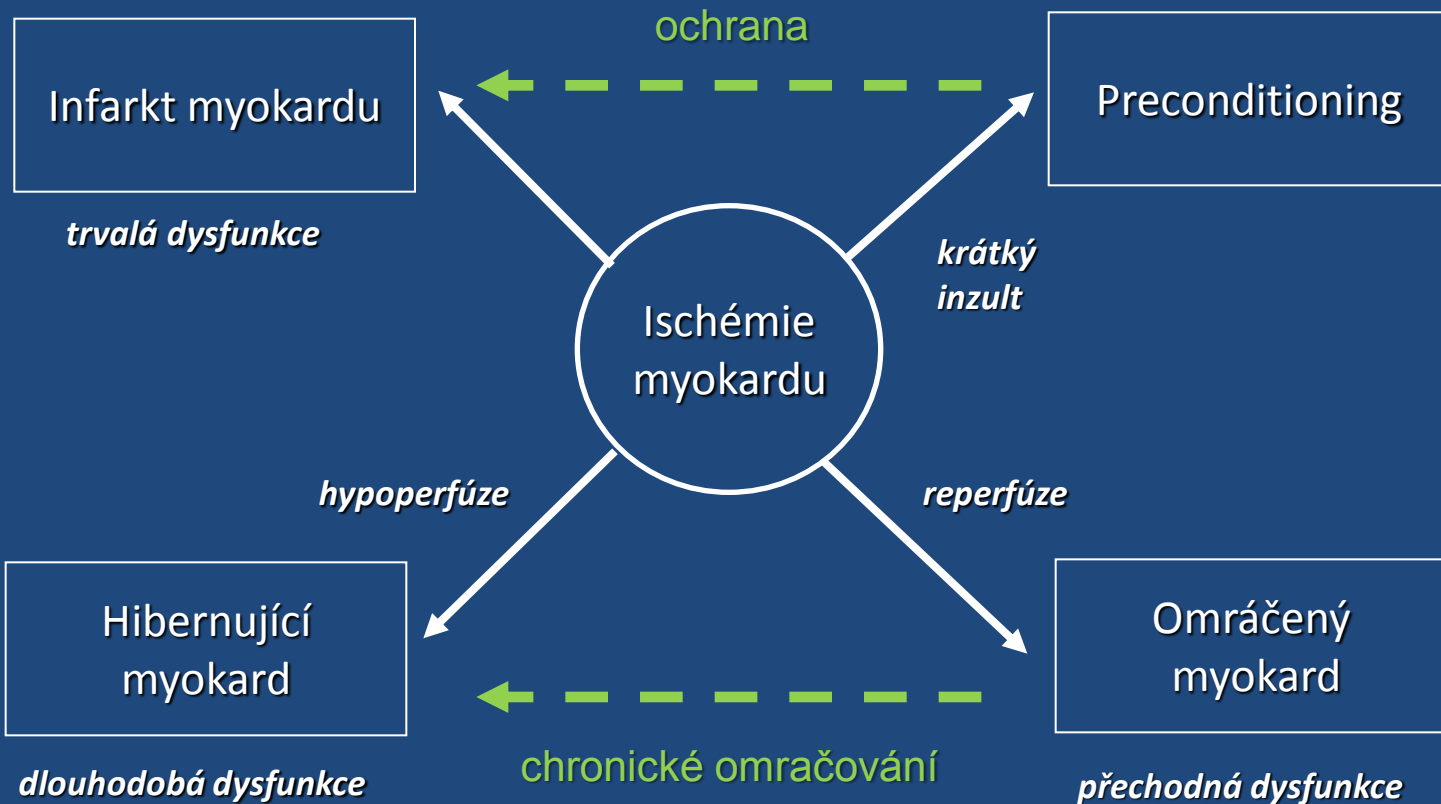
Ischemická kaskáda

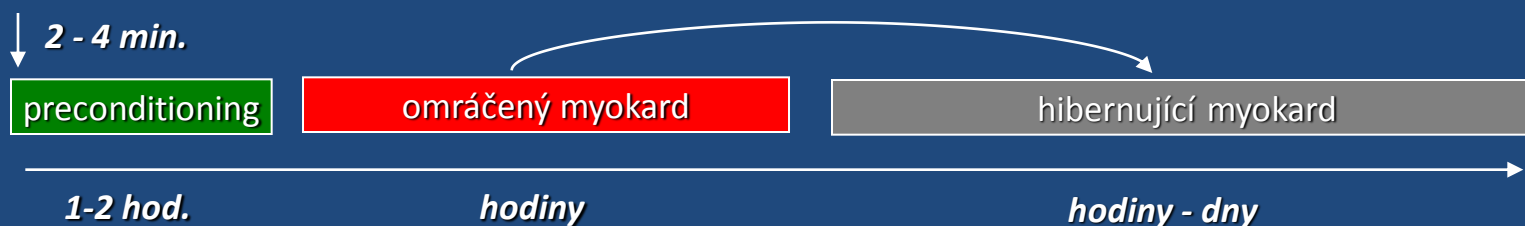
Reperfúzní poškození

- * myokard je poškozen nejen ischemií, ale po období těžké hypoxie i volnými kyslíkovými radikály (ROS) – tzv. kyslíkový paradox
- * ROS poškozují buněčnou membránu a zvyšují propustnost pro sodík a vápník, které na sebe váží vodu, čímž dochází k otoku buněk
- * otok endotelií a aktivace leukocytů vytvářejí zátky v kapilárách a způsobují tzv. slow – reflow resp. no – reflow fenomén

Adaptační mechanismy ICHS

upraveno dle Vroom a Van Wezel, 1996

Omráčený myokard (stunned myocardium)

„reverzibilní kontraktilní dysfunkce myokardu, která přetrvává po reperfúzi ischemického myokardu, přestože nedošlo k trvalému poškození srdečních buněk a koronární průtok byl zcela obnoven „

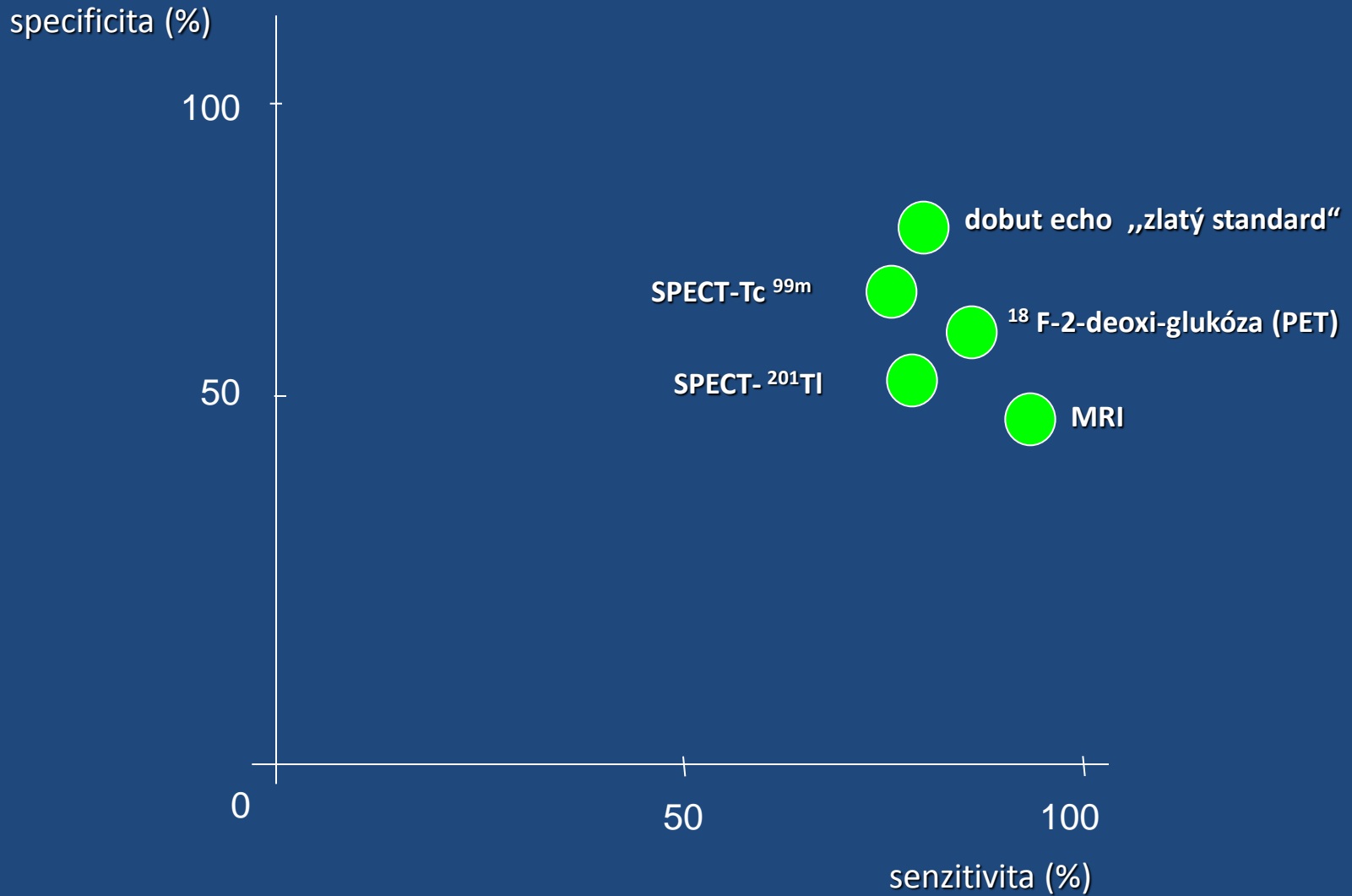
Bolli R., 1996

Hibernující myokard

„ chronická reverzibilní dysfunkce myokardu s chronickou klidovou hypoperfúzí, která je schopna, po zajištění adekvátního koronárního průtoku (revaskularizace), obnovit kontraktilní funkci „

Bolli R., 1996

Detekce viability myokardu

Anatomicky vs. Funkčně významné koronární postižení

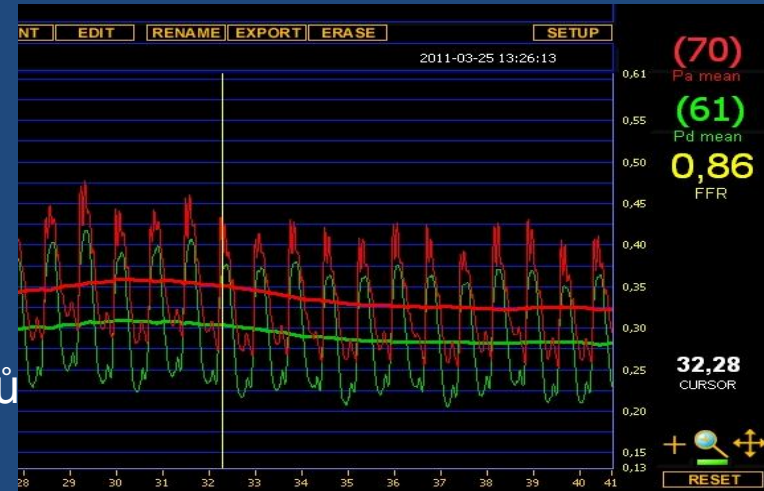
Patients with angiographically 3VD (N=115), proportions per number of diseased vessels after assessment by FFR

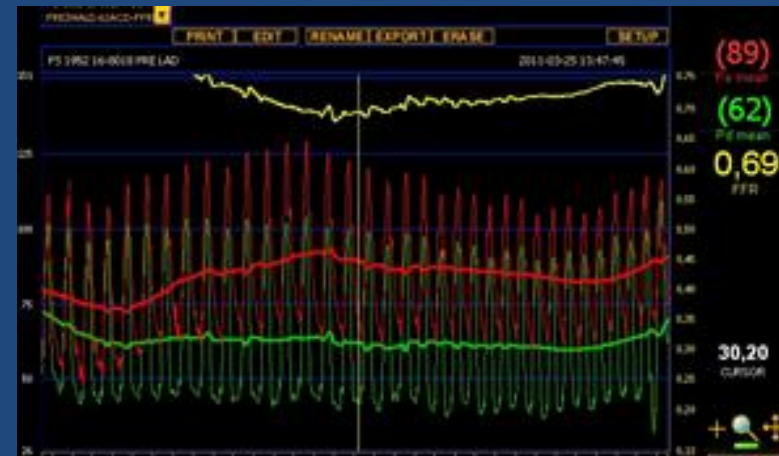
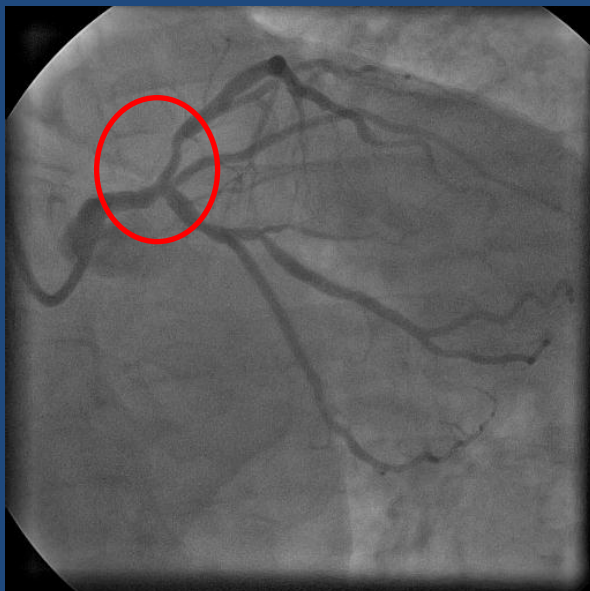
Angiograficky
onemocnění
3 tepen

„Anatomie“ vs. „Funkce“

FFR = Frakční průtoková rezerva myokardu

Poměr středních tlaků
za stenózou / v aortě
v průběhu maximální
hyperémie ~ průtoku

Norma 1,0
Ischemie $\leq 0,80$

MY MAMA ALWAYS SAID YOU'VE GOT TO
PUT THE PAST BEHIND YOU BEFORE YOU CAN MOVE ON.

- *Forrest Gump*